

УДК 621.326

Волошинська О., Шведа Н.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОСНОВНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Voloshynska O., Shveda N.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

DEVELOPMENT PROSPECTS OF CURRENT LOCAL COMMUNITIES

Ключові слова: територіальна громада, децентралізація, місцеве самоврядування.

Keywords: local community, decentralization, local self-government.

У сучасних дослідженнях з адміністративного права децентралізацію визначено як такий спосіб організації публічної влади в державі, за якого адміністративно- територіальні одиниці чи інші територіальні утворення мають право самостійно вирішувати питання місцевого значення та реалізувати власні завдання у межах, встановлених законодавством і під відповідальність уповноважених органів і посадових осіб, а втручання у їх діяльність може відбуватись лише з метою нагляду за законністю в передбачених законом випадках і відповідних формах [1, с. 60].

Реформування адміністративно-територіального устрою та територіальної організації влади в Україні – це одна з фундаментальних реформ, що торкається практично всіх сфер життєдіяльності суспільства. Для її успішного проведення необхідна широка підтримка громадськості, для отримання якої потрібне об'єктивне вивчення громадської думки та проблем реформування. Проте, дуже часто громадськість не може адекватно відділити та оцінити головні проблеми, їх причини та наслідки.

На мою думку в об'єднаних територіальних громадах існують серйозні труднощі з ідентифікацією пріоритетів, оскільки фактично всі проблеми ОТГ (підтримка громадської безпеки, правопорядку, розвиток інвестиційної привабливої громади, стимулювання економічного росту, забезпечення доступу громадян до об'єктивної інформації, забезпечення ефективності діяльності комунальних підприємств, прозоре формування бюджету громади, розвиток транспортного сполучення, розвиток інфраструктури населеного пункту, забезпечення надання медичної допомоги та освітніх послуг, покращення екологічного стану, забезпечення дозвілля (культурні, спортивні заклади), забезпечення доступу до швидкісного Інтернету) є актуальними і нагальними. Проте, їх всіх і зараз ОТГ не мають можливості вирішити ні з точки зору кадрового забезпечення, ні з точки зору фінансового забезпечення, ні з точки зору часу.

Головною рушійною силою процесу утворення об'єднаних спроможних територіальних громад є фінансове забезпечення їх діяльності, тобто отримання власних повноважень і фінансової бази на виконання цих повноважень.

Ступінь успішного розвитку спроможних громад визначається наявністю чітко сформульованої стратегії розвитку, заснованої на адекватній базі, що містить оцінку ресурсів громади, характеристику потреб громади з визначення пріоритетних, інформаційного і соціального простору громади; наявністю і ступенем підготовленості місцевих лідерів, які здатні і готові розбудовувати спроможну громаду; кваліфікованим розрахунком бюджету громади, тощо [2, с. 380].

Одним із завдань, через які має досягатися ефективний сталий розвиток територій, є стимулювання зайнятості населення в сільській місцевості поза сферою сільськогосподарського виробництва, включаючи розвиток аграрного бізнесу, сільського туризму, народних ремесл і промислів, підприємств сфери послуг, збору та переробки дикорослих ягід і грибів, лікарської сировини тощо.

Сьогодні можна констатувати, що в більшості місцевих громад питання місцевого значення вирішуються незадовільно, а надання публічних послуг здійснюється на дуже низькому рівні. Велика кількість місцевих громад занепадає, особливо у далекій від обласних центрів сільській місцевості та невеликих містечках. Активна частина населення мігрує у більші міста, в більш розвинуті регіони та інші країни, а населення, що залишається, деградує, в результаті, багато місцевих громад поступово вимирає [3, с. 17].

Запорукою децентралізації є здатність територіальних громад до розвитку через самоуправління за рахунок своїх власних сил. Аби повноваження громад були повноцінно реалізовані, громада повинна мати, окрім спільного простору проживання, ще й безліч інших спільних інтересів: інфраструктуру, потребу в послугах певної якості та їх задоволенні, відчуті свою визначальну роль у виробленні місцевої політики. При цьому бажані ефекти можуть з'явитися не відразу. Для цього потрібно, щоб мешканці громади відчували свою організованість, тобто щоб у громаді існували певні елементарні інститути громадянського суспільства: осередки громадських організацій та політичних партій, формальні чи неформальні об'єднання громадян, тощо [4, с. 368].

Позитивним прикладом для підвищення ефективності місцевого самоврядування є створення громадської комісії для координації та консультації з громадськістю, проведення експертної оцінки нормативно-правових актів, що забезпечить населення інформацією, сприятиме соціалізації.

Необхідно також використовувати інноваційні проекти, які полягають у моніторингу громадської думки щодо рішень місцевої влади, опитування, створення соціальних проектів для залучення більшої частини населення громади до їх реалізації і використання. При реалізації курсу децентралізації влади слід враховувати, що у громадській думці пріоритетним вважаються інтереси ОТГ та побажання населення, а не особливості регіонів.

Таким чином, ситуація в сучасній Україні характеризується політичною, економічною та ідеологічною різноманітністю. У зв'язку із процесами лібералізації і демократизації виникає необхідність застосування нового зразку взаємовідносин влади і населення, який дозволить розвинути в суспільстві атмосферу довіри, взаєморозуміння та забезпечить ефективний діалог між владою і громадянином.

Література:

1. Денисов К. В. Децентралізація влади в Україні: адміністративні та бюджетні аспекти, національна безпека / К. В. Денисов // БізнесІнформ. 2015. № 12. С. 60
2. Доля І.М. Механізми участі громади в політичному управлінні на місцевому рівні / І.М. Доля // Вісник Донецького університету, Сер. в.: Економіка і право, Вип. 2, 2007. С. 380.
3. Кругул Ю. Реформування місцевого самоврядування в Україні / Ю. Кругул, В. Батрименко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2016. № 1. С.17.
4. Баймуратов М. Правовий статус територіальної громади в Україні: теоретичні та практичні проблеми/ М. Баймуратов // Муніципальний рух: новий етап розвитку: Матеріали VII Всеукр. муніцип. слухань. Київ : Логос, 2002. С.368.